



JÖNKÖPINGS
KOMMUN

Piercing och tatuering 2012



Miljökontoret
Erik Engwall
Pernilla Eriksson

Innehållsförteckning

BAKGRUND	1
<i>Syftet med projektet</i>	1
<i>Fokus på egenkontroll</i>	1
<i>Risker med piercing och tatuering</i>	1
<i>Information till- och från kund</i>	2
<i>Amatörtatuering</i>	2
METOD.....	2
RESULTAT	3
BEDÖMNING.....	4

Bakgrund

Det blir allt vanligare att människor piercar och tatuerar sig. Båda dessa ingrepp medför en hälsorisk eftersom kroppens hud och slemhinnor penetreras. Det är därför viktigt att piercing- och tatueringssammanslagningar har god kunskap om hygienfrågor och har goda hygienrutiner för att minska hälsoriskerna. Oönskade effekter av tatuering och piercing kan vara olika slags infektioner, allergier, skador i munhålan eller ärrbildningar. Den allvarligaste hälsorisken är att få någon typ av blodsmitta.

Socialstyrelsen driver ett nationellt tillsynsprojekt under 2011–2012 för att öka kunskapen och kompetensen hos både landets miljökontor och piercing- och tatueringssammanslagningar om hygien och egenkontroll. Miljökontoret har med anledning av Socialstyrelsen projekt utfört tillsynsbesök hos dessa verksamheter inom Jönköpings kommun under våren 2012.

Syftet med projektet

Syftet med Socialstyrelsens projekt om piercing och tatuering är att verka för en säker piercing och tatuering i landet med avseende på hygien och rengöring och därmed förhindra smittspridning inom dessa verksamheter. Socialstyrelsen vill uppnå detta genom att öka kunskapen hos miljöinspektörer om hygien, rengöring och egenkontroll inom piercing och tatuering. Tillsynen på verksamheterna ska ge svar på kunskapsnivå inom hygien, rengöring och egenkontroll enligt miljöbalken.

Fokus på egenkontroll

Enligt miljöbalken och egenkontrollförordningen ska en verksamhetsutövare fortlöpande kontrollera, dokumentera, planera och följa upp verksamheten för att motverka och förebygga att olägenhet för människors hälsa uppstår. Det är alltid verksamhetsutövaren som utför sin egenkontroll och som är ansvarig för den. Miljökontoret ska bedöma egenkontrollprogrammet och om egenkontrollen är tillräcklig utifrån den verksamhet som bedrivs, lokalens utformning, utrustning och verksamhetsutövarens kompetens.

Risker med piercing och tatuering

Det är verksamhetsutövaren, det vill säga den som bedriver verksamheten, som har ansvar för att de som piercar eller tatuerar sig inte utsätts för några risker i samband med behandlingen. Piercing och tatuering innebär alltid en hälsorisk eftersom hud och slemhinnor penetreras. En god hygien är bästa sättet att minimera riskerna. Genom att tvätta och desinficera händerna får man bort både synlig smuts och mikroorganismer. Det är även viktigt att rengöra, desinficera och sterilisera de arbetsverktyg som ska användas.

Hepatit och hiv är exempel på infektioner som kan överföras via blod eller andra kroppsvätskor. Smittan kan överföras till den som sticker eller skär sig på använda nålar eller instrument om den som piercats/tatueras är smittad. Smittan kan också överföras från en smittad person om samma instrument eller nål används till andra personer utan att rengöras, desinficeras och steriliseras vid varje tillfälle. Smittan kan även på liknande sätt överföras till kunden om den som utför tatuering/piercing är en smittad person.

Information till- och från kund

Verksamhetsutövaren ska inhämta information angående hälsostillståndet från kunden före ingreppet. Tatuering och piercing ska inte ske vid vissa sjukdomstillstånd eller vid medicinering. Det är lämpligt att avboka alternativt omboka om kunden har en infektion i kroppen, är påverkad av alkohol, droger eller av annan anledning bedöms olämplig för ingreppet vid den inbokade tiden.

Före ingreppet ska information ges till kunden om förväntad läkningstid samt råd om eftervård med rutiner om hur smycket/tatueringen ska hanteras och skötas för att undvika infektioner. Informationen ska delas ut till kunden efter behandling och vara skriftlig även med upplysning när kunden bör söka läkarvård.

Amatörtatuerare

Piercing och tatuering som drivs yrkesmässigt ska anmälas till miljökontoret. Dock finns det så kallade "hemmapulare" som tatuerar och piercar i sin bostad. Utövandet i hemmiljö är direkt olämpligt eftersom bostaden inte är utformad för ändamålet och saknar säkerligen utrustning för rengöring, desinfektion och sterilisering av instrument.

De senaste åren har tatueringsutrustning blivit allt mer lättåtkomlig och på webben finns mängder av tips för den som vill göra tatueringar på egen hand. Men att låta tatuera sig hemma är oklokt och ska undvikas. Om nålar och annan utrustning inte är noggrant rengjorda, desinfekterade och steriliserade på rätt sätt finns risk att bakterier eller virus förs in i kroppen. Det största problemet är infektioner i såret, men risk finns även för blodsmitta som hepatit eller hiv.

Metod

Miljökontoret har tagit fram en checklista, bilaga 1, för tillsyn av piercing och tatuering med fokus på egenkontroll. Miljökontoret har vid tillsynsbesöken även tagit upp frågor som inte berört projektet t ex ventilation, avfall och kemikalier.

Miljökontoret har bland annat tittat på nedanstående punkter utifrån Socialstyrelsens råd om egenkontroll:

- Om verksamhetsutövaren har **kartlagt risker**, och vilka möjligheter det finns att undvika eller minska dem.
- Om **kunskap** finns inom verksamheten om vilka risker för infektioner och andra skador som kan uppkomma och hur man förebygger dessa.
- Om det finns **ansvarig** för respektive moment som kan innebära en risk, t.ex. inköp och hantering av nålar, färg, läkningssmycken, rengöring, desinfektion, sterilisering av utrustning, rengöring av lokal och fast utrustning.
- Om det finns inköpsrutiner för alla förbrukningsartiklar så att dessa inte innehåller ämnen m.m. som kan innebära risker för människors hälsa t ex smycken med nickel.
- Om det finns någon form av **hälsodeklaration** för kunden att fylla i.
- Om det finns information till kunden om **efterbehandling**.
- Om verksamhetsutövaren kan redogöra för rutiner för att hindra **korskontamination** och smittspridning i samband med själva ingreppet.
- Om verksamhetsutövaren kan redogöra för rutiner för **handhygien**.

- Om verksamhetsutövaren kan redogöra för rutiner för **hygien** med avseende på **kundens hud**.
- Om det framgår av **städrutinerna** när, hur ofta, med vilket medel och metod rengöringen ska ske och av vem.
- Om det framgår av rutinerna angående **rengöring, desinfektion och sterilisering** när, hur ofta, var, med vilket medel och med vilken metod det ska ske och av vem.
- Om rutiner finns för underhåll av **utrustning** t ex autoklav. Finns det protokoll för utförd **kontroll** av steriliseringsutrustning t ex validering och sporprover.
- Om det finns rutiner för **återbesök** vid uppkomst av problem samt dokumentation av dessa?
- Om rutiner finns för hantering av stickande/ skärande **avfall**.

Besöken bokades via telefon med verksamheterna i förväg. Ett bekräftelsebrev skickades ut tillsammans med Socialstyrelsens broschyr: ”Piercing och tatuering - hälsorisker samt gällande lagar och regler”.

Resultat

Miljökontorets har under våren 2012 bedrivit tillsyn på piercing- och tatueringverksamheter i Jönköpings kommun, uppdelat på tre piercing- och tatueringstudios och tre tatueringstudios samt två kosmetisk tatuering/mikropigmentering.

Alla verksamheter har fått flera anmärkningar med åtgärder att utföra. Resultatet visar först och främst på kunskapsbrister i hygien och korskontaminering samt kontroll av utrustning. Resultatet visar även att verksamheterna brister i sin dokumentation av rutiner och egenkontroll med riskanalys.

Under projektets gång har en av kosmetiska tatueringarna anmält sin verksamhet till miljökontoret.

Alla verksamheter:

- Har en vilja att skydda kunden och sig själva från smittspridning.
- Har handtvättmöjlighet lättillgängligt.
- Använder handsprit.
- Använder handskar vid behandling.
- Hänvisar kunder till sjukvården då de fått en infektion till följd av en behandling.
- Använder privata kläder i arbetet. De kosmetiska tatueringarna använder dock förkläde eller rock vid behandling.
- Har vissa kunskapsbrister.

Ingen av verksamheterna:

- Har dokumenterad fungerande egenkontroll.
- Uppdaterar sina rutiner kontinuerligt vilket ska göras minst en gång per år.
- Har validerat sin autoklav på plats.
- Har en kemikalieförteckning.
- Har säkerhetsdatablad för kemikalier med farosymbol.

Alla utom en verksamhet lämnar sitt stickande och skärande avfall till apoteket. (Verksamheterna har blivit informerade om möjligheten att teckna avtal med Stena Miljö AB.)

Det som särskilt skiljde mellan verksamheterna och som har en större betydelse ur hygiensynpunkt kan följande nämnas:

- En lokal var genomgående dåligt städad. I en annan var grundstädningen dåligt utförd.
- Hos de verksamheter som använde ultraljudsbad kördes tre av dessa utan lock och tre med lock.
- Hälsodeklaration från kund innan behandling skedde endast muntligt av en tatueringare och saknas hos två tatueringare. Vid piercing förekom hälsodeklaration oftare men är hos två piercingsare bristfällig.
- Skriftliga eftervårdsråd gavs av två tatueringare till kund. Övriga gav kunden muntliga eftervårdsråd, skriftliga rekommenderas.
- En piercing- och tatueringenslokal saknade separat städutrymme.
- Endast två verksamheter hade skyddsförkläde under behandling.
- En verksamhet saknade helt dokumenterad egenkontroll där övriga hade en bristfällig sådan. Samma verksamhet saknade dokumenterade rutiner där övriga hade.

Alla verksamheter har fått en inspektionsrapport med åtgärder som ska utföras.

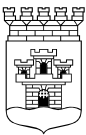
Bedömning

Det är viktigt att verksamhetsutövare inom piercing och tatuering har kunskap om hygien, rengöring och egenkontroll samt vad följderna kan bli om kunskap brister. Respektive utövare har ett ansvar för att deras verksamhet inte skadar kunden eller utövaren själv.

Miljökontorets tillsyn visar att det finns ett behov av ytterligare tillsynsbesök med uppföljning av egenkontrollen. Det finns även behov av och en efterfrågan på hygienutbildning av verksamhetsutövarna.

Sammanfattningsvis kan sägas att varje anmärkning var för sig bedöms som mindre allvarlig. Eftersom att de flesta *inte* har en autoklav för ändamålet och *ingen* av verksamheterna har validerat sin autoklav på plats finns en risk att tuber och hållare inte är sterila. Detta i sin tur gör att renlighetskedjan är bruten och att det finns risk för en eventuell smittöverföring. De kosmetiska tatueringarna med lägre risk bedöms ha bäst koll på sin verksamhet.

Enligt miljöbalken och egenkontrollförordningen ska en verksamhetsutövare fortlöpande kontrollera, dokumentera, planera och följa upp verksamheten för att motverka och förebygga att olägenhet för människors hälsa uppstår vilket brister hos de flesta besökta verksamheterna.

Datum:

Inspektionsprotokoll för piercing- och tatueringssverksamheter i Socialstyrelsens nationella tillsynsprojekt

Allmänna uppgifter

Bolagsnamn
Verksamhetsnamn
Organisationsnummer
Bolagsadress/ fakturaadress
Besöksadress
Innehavare/ kontaktperson + telefonnummer
Fastighetsbeteckning
Antal utförare/ anställda
Närvarande vid besöket:

Nr	Kontroll Lokalen	UA	A	EK	Motivering/ kommentar	Uppföljning Ja/ Nej
1 <input type="checkbox"/>	Lokalen är anmäld för verksamheten					
	När startade verksamheten?					
<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	Piercing Tatuering Kosmetisk tatuering Scarification Annan verksamhet:					
<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	Antal behandlingsplatser Behandlingsplatser är avskiljda ifrån varandra					
	Kontroll Hygien	UA	A	EK	Motivering/ kommentar	Uppföljning Ja / Nej
2 <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	Hygienrutiner händer Verksamhetsutövaren kan redogöra för rutiner kring handhygien. Handtvätt samt desinficering av händerna sker innan behandlingen Handskar används? Handskar byts mellan moment Inga smycken används Verksamhetsutövaren kan redogöra för rutiner för att förhindra korskontaminering och smittspridning i samband med själva ingreppet.					
Kommentar:						

Nr	Kontroll Behandlingsplats	UA	A	EK	Motivering/ kommentar	Uppföljning Ja/ Nej
3	<input type="checkbox"/> Tvättfat vid behandlingsplatser <input type="checkbox"/> Flytande tvål <input type="checkbox"/> Pappershanddukar <input type="checkbox"/> Desinficeringsmedel <input type="checkbox"/> Behandlingsrummet alt. utanför med ”fri väg”					
4	Hygienrutiner arbetsplats <input type="checkbox"/> Finns tydliga hygienrutiner för behandlingsplatsen innan och efter behandlingen? <input type="checkbox"/> Arbetsplatsen desinficeras <input type="checkbox"/> Efter varje kund <input type="checkbox"/> Vid dagens slut om denna plastas in under behandlingen? <input type="checkbox"/> Plastöverdrag/ engångspapper bytes mellan varje kund (Vad görs om plastöverdraget går sönder under behandlingen?) <input type="checkbox"/> Britsen rengörs i slutet av dagen					
Kommentar:						
Kod	Kontroll	UA	A	EK	Motivering/ kommentar	Uppföljning Ja/ Nej
5	Information från- och till kunden <input type="checkbox"/> Tar ni reda på kundens hälsostatus? <input type="checkbox"/> Hälsodeklarations för kunden att fylla i? (tillfällig infektion i kroppen, har kunden några sjukdomar eller äter några mediciner som kan påverka behandlingen) <input type="checkbox"/> Finns information till kunden om efterbehandling? (Framgår det tydligt att behandling ej genomförs på kund under 18 år utan godkännande av förälder/förmyndare som även finns på plats under behandlingen?)					

UA: utan anmärkning

A: anmärkning

EK: Ej kontrollerat

6 <input type="checkbox"/>	Hygienrutiner behandling Kundens hud desinficeras före behandling <input type="checkbox"/> Klorhexidinsprit <input type="checkbox"/> Hibiscrub/ descutan Annat:..... <input type="checkbox"/> Engångsrakhyvlar används <input type="checkbox"/> Färglösningen bereds i engångskoppar mha engångsinstrument? <input type="checkbox"/> Sterila kanyler används <input type="checkbox"/> Sterila nålar används <input type="checkbox"/> Instrumenten/ utrustningen plastas in under behandlingen <input type="checkbox"/> Desinficeras efteråt?					
Kommentrar:						

Kod	Kontroll Städning	UA	A	EK	Motivering/ kommentar	Uppföljning Ja / Nej
7	<input type="checkbox"/> Kund/ personaltoalett <input type="checkbox"/> Kundtoalett <input type="checkbox"/> Personaltoalett					
	<input type="checkbox"/> Pappershanddukar <input type="checkbox"/> Flytande tvål <input type="checkbox"/> Desinfektionsmedel					
Kommentar:						
8	Separat städutrymme <input type="checkbox"/> Ja <input type="checkbox"/> Nej:					
	Utslagsvask <input type="checkbox"/> Ja <input type="checkbox"/> Nej:					
	Tappkran med varmt och kallt vatten <input type="checkbox"/> Ja <input type="checkbox"/> Nej:					
	Moppar och svabbar Förvaras separat <input type="checkbox"/> Ja <input type="checkbox"/> Nej:					
	<input type="checkbox"/> Torrt <input type="checkbox"/> Fuktigt					
9	Städrutiner <input type="checkbox"/> Städschema finns för daglig städning <input type="checkbox"/> Sopning <input type="checkbox"/> Dammsugning <input type="checkbox"/> Våtmoppning <input type="checkbox"/> Torr-moppning <input type="checkbox"/> Finns rutiner för vem som städar, var och hur ofta? <input type="checkbox"/> Olika städmaterial används på toaletter respektive behandlingsrum? Kemikalier:..... Storstädning?					
Kommentar:						

12	Kontroll av utrustning				
<input type="checkbox"/>	Validering av autoklav är gjord på plats. (måste göras)				
<input type="checkbox"/>	Årlig kontroll av:				
<input type="checkbox"/>	Diskdesinfektor				
<input type="checkbox"/>	Autoklav				
	Ålder på ultraljudsbad?.....				
<input type="checkbox"/>	Hur ofta görs sporprov av steriliseringsutrustningen? (minst två gånger per år) Finns dokumentation över detta?				
	Förvaras desinficerade respektive steriliserade instrument separat samt frånskilt från ej rengjorda instrument?				
Kommentar:					
13	Rutiner för inställd behandling				
	Finns rutiner för när behandling ej utförs? (t.ex. behandlaren själv är sjuk, kunden har infektion i kroppen eller att huden som ska behandlas är skadad) Finns dessa rutiner dokumenterade?				
14	Arbetskläder och smutstvätt				
<input type="checkbox"/>	Separata arbetskläder används med kort eller med trekvarts ärm				
<input type="checkbox"/>	Tvättbara i minst 60°C?				
<input type="checkbox"/>	Arbetskläderna förvaras separat och avskilt från behandlingsplatserna?				
<input type="checkbox"/>	Separat utrymme finns för privata kläder				
<input type="checkbox"/>	Separat utrymme finns för arbetskläder				
Kommentar:					

Nr	Kontroll	UA	A	EK	Motivering/ kommentar	Uppföljning Ja/ Nej
15	<p>Underhåll av lokalen Finns underhållsbehov av lokalen dokumenterat?</p> <p>Skötsel och underhåll av inredning Är golv, tak och väggar underhållna och därmed hela och fria från sprickor och andra skador så att fuktskador undviks, rengöring underlättas och smittospridning minimeras?</p> <p>Fuktskador eller mikrobiella skador Finns tecken på fuktskada, såsom avvikande lukt, missfärgningar, flagnande färg, bubblor i golvmatta eller saltavlagringar?</p>					
Kommentar						

<p>16</p> <p><input type="checkbox"/></p> <p><input type="checkbox"/></p>	<p>Hantering av klagomål, när något gått fel</p> <p>Rutin finns då kunder fått infektioner/inflammationer till följd av behandlingen?</p> <p>Rutin finns när kund ska söka läkarvård</p> <p>Framgår det av dessa vilka uppgifter som ska hämtas från kunden för att utreda om infektionen/inflammationen uppstått vid behandlingen? (Ex. på frågor är vad kunden arbetar med, var kunden befunnit sig dagarna efter behandlingen samt om informationen om efterbehandlingen följts).</p>					
Kommentar:						

Kod	Kontroll	UA	A	EK	Motivering/ kommentar	Uppföljning Ja/ Nej
17	<p>Förvaring och transport av farligt avfall och elavfall</p> <p><input type="checkbox"/> Egen transport sker av det farliga avfallet?</p> <p><input type="checkbox"/> Sortergårdskort finns</p> <p><input type="checkbox"/> Eller finns avtal med fastighetsägare eller avfallstransportör?</p>					
18	<p>Stickande/skärande avfall</p> <p><input type="checkbox"/> Avfall förpackas i avsedd förpackning, utan risk att någon sticker eller skär sig på det?</p> <p><input type="checkbox"/> Förpackningen är tydligt märkt</p> <p>Hur tas avfallet om hand? (Det stickande skärande avfallet får inte kastas bland hushållssoporna utan ska hanteras separat. Godkänd entreprenör ska anlitas, i kommunen finns Stena Miljö AB tel. 031-742 59 50 , som både tillhandahåller behållare och insamling.</p> <p>Om verksamheten däremot vet eller misstänker att avfallet är smittförande ska avfallet hanteras som farligt avfall och då krävs en anmälan till länsstyrelsen om verksamheten vill transportera det själv).</p> <p>Hanteras avfallet på ett sådant sätt att det undviker att ge upphov till olägenhet för människors hälsa eller miljön?</p>					
19	<p>Kemikaliehantering</p> <p><input type="checkbox"/> Kemikalieförteckning finns över samtliga faroklassade produkter?</p> <p><input type="checkbox"/> Förteckningen innehåller information om produktens namn, använda mängder, användningsområde och produktens klassificering vad gäller hälso- och miljöskadlighet?</p> <p><input type="checkbox"/> Säkerhetsdatablad finns tillgängligt? (Dessa går att inhämta från leverantör eller producent).</p> <p><input type="checkbox"/> Förvaring av kemikalier sker på ett säkert sätt</p> <p>Förvaras hälso- och miljöfarliga kemiska produkter svåråtkomliga? Har samtliga kemiska produkter tydlig märkning?</p>					

UA: utan anmärkning

A: anmärkning

EK: Ej kontrollerat

Kommentar:

20 <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	Ventilation Självdrag Mekanisk frånluft Mekanisk till- och frånluft Senaste OVK Brister? Åtgärder?					
	Ventilation saknas eller är otillräcklig Är till- och frånluft igång? Fungerar ventilationen tillfredställande eller förekommer tecken på bristfällig ventilation och luftkvalitet i form av kondens på ytskikt eller avvikande lukter såsom matos, rök, avlopp, kemiska lukter och/eller instängd lukt?					
	Inomhustemperatur Är inomhustemperaturen mellan 20-24 °C?					

Kommentar:

21 <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	Egenkontrollens övergripande utformning Finns tillräcklig kunskap inom verksamheten? Har verksamheten bra rutiner för de områden som är viktiga ur risksynpunkt? Är samtliga rutiner nedtecknade? Framgår ansvarsfördelningen tydligt? Sker en kontinuerlig riskbedömning av verksamheten? Uppdateras rutinerna för att anpassas till förändringar i verksamheten?					
Kommentrar:						
22	Övrigt T.ex. anmäls import av egna tatueringsfärger till Kemikalieinspektionen?					

Kod	Kontroll	UA	A	EK	Motivering/ kommentar	Uppföljning
23 <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	Städning Inredningen är utformad så att städningen underlättas Lättstädade ytor Svårstädat Var?..... Har öppna hyllor undvikits eftersom det försvårar städningen och därmed leder till dammansamling och en ökad allergi- och smittorisk?					
24	Rengöring av svåråtkomlig inredning som t.ex. ventilationsdon, armaturer och golvbrunnar. Är svåråtkomlig inredning, såsom armaturer och element, rengjort?					
Kommentrar:						

Kod	Kontrollpunkt	UA	A	EK	Motivering/ kommentar	Uppföljning
25	<p>Utbildning</p> <p>Hur håller ni er uppdaterade gällande lagändringar och nya behandlingsformer?</p> <p>Alla i verksamheten har genomgått någon form av hygienutbildning?</p> <p>Är ni medlem i branschorganisationen?</p>					
Kommentar:						

Dokumentation – egenkontroll enligt miljöbalken

Miljöbalkens krav på egenkontroll

Hygienlokaler omfattas av krav på egenkontroll enligt miljöbalken och förordning (1998:901) om verksamhetsutövers egenkontroll.

Det innebär att verksamhetsutövaren är skyldig att skaffa sig kunskap om verksamhetens påverkan på människors hälsa och miljön.

Dokumentation ska finnas som visar att egenkontrollen är systematiserad och organiserad.

Ansvarsfördelning, kompetens och riskinventering ska framgå.

Inom varje sakområde bedöms:

- Dokumenterad ansvarsfördelning – det ska klart framgå var ansvaret för sakområdet finns i organisationen. Om t.ex. fastighetsägaren sköter vissa sakområden ska det klart framgå var ansvaret i den egna organisationen finns för att följa upp att tillräckliga åtgärder görs.
- Dokumenterad kompetens – det ska framgå att man känner till gällande lagstiftning för verksamheten enligt miljöbalken.

Dokumenterad riskbedömning – det ska finnas dokumenterade rutiner för att undersöka och bedöma riskerna ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt, rutiner för klagomålshantering, rutiner för incidenter, rutiner för kommunikation till kunderna.

Besöksadress Juneporten, Västra Storgatan 16, Jönköping. Tfn 036-10 50 00. Fax 036-10 77 86
miljo@jonkoping.se

MILJÖKONTORET



JÖNKÖPINGS
KOMMUN